

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

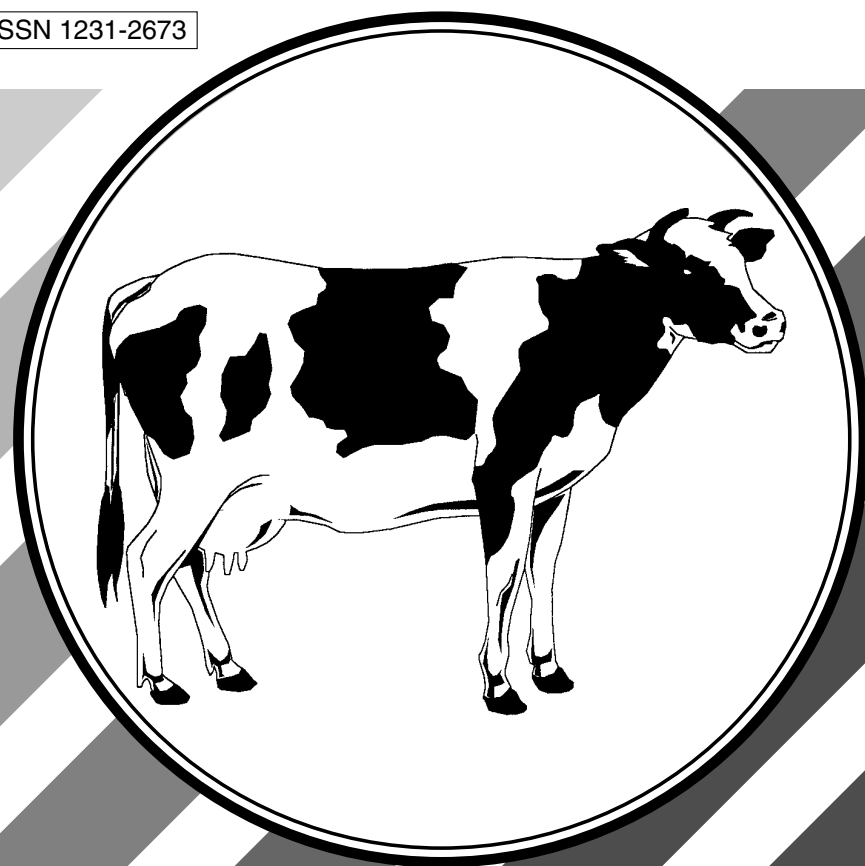
INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI
ŻYWNOŚCIOWEJ

NR
21

RYNEK MLEKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2673

**RAPORTY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2001

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Produkcja mleka – *J. Seremak-Bulge*
- III. Przetwórstwo mleka – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
- IV. Spożycie mleka i jego przetworów – *K. Świetlik*
- V. Handel zagraniczny mlekiem i jego przetworami – *P. Szajner, Z. Smoleński*
- VI. Interwencja na rynku mleka – *A. Bulak*
- VII. Ceny – *J. Seremak-Bulge, P. Szajner, K. Świetlik*

**Przy publikowaniu fragmentów raportu oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Raport przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-75-53

doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 827-11-32

dr Krystyna Świetlik

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 707

mgr Piotr Szajner

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 719

mgr Teresa Zdziarska

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 440

mgr Alicja Bulak

• ARR • Warszawa
Tel.: (0 22) 623-27-61

Raport zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 9.10.2001 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejny raport wydany będzie w maju 2002 r.

REASUMPCJA

Gospodarka mleczarska działała w pierwszej połowie 2001 r. w warunkach zaostrzonych wymogów jakościowych, zwiększonego dostępu do rynku Unii Europejskiej oraz wysokich cen mleka odtłuszczonego w proszku na rynku międzynarodowym. Liczba krów zmalała z 3098 tys. sztuk w czerwcu 2000 r. do 3005 tys. sztuk w porównywanym okresie 2001 r. Przewiduje się, że w br. produkcja mleka wzrośnie do 11650 mln l wobec 11494 mln l w roku poprzednim, wyłącznie dzięki zwiększeniu wydajności krów z 3653 l/szt. w 2000 r. do ok. 3800 l/szt., tj. o 4%. Dostawy mleka do mleczarni wzrosną odpowiednio z 6487 mln l do 6820 mln l, przy równoczesnym ograniczeniu bezpośredniej sprzedaży mleka indywidualnym nabywcom. Wskazuje to na przyspieszenie procesu koncentracji i modernizacji chowu krów, połączonego z brakowaniem sztuk o niskiej wydajności mleka. Powstawanie wielokrowich obór i towarzyszący temu wzrost mleczności krów przyczyniły się do obniżenia jednostkowych kosztów produkcji mleka w rosnącej liczbie wyspecjalizowanych gospodarstw.

Skup mleka w miesiącach letnich wzrósł powyżej poziomu z ubiegłego roku, mimo sezonowego spadku cen skupu poniżej notowań sprzed roku. Korzystna koniunktura na światowym rynku mleka odtłuszczonego w proszku przyczyniła się do zwiększenia produkcji tego wyrobu. Powstałe w ten sposób nadwyżki tłuszczu mlecznego zostały wykorzystane

do powiększenia produkcji masła. Równocześnie zwiększony popyt krajowy powodował wzrost produkcji serów dojrzewających. Przewiduje się, że w 2001 r. produkcja mleka odtłuszczonego w proszku osiągnie poziom 145 tys. ton, masła 145 tys. ton, a serów podpuszczkowych dojrzewających 154 tys. ton.

W warunkach zahamowania rozwoju gospodarczego i spadku realnych dochodów ludności w I półroczu 2001 r. zmalała krajowa konsumpcja większości artykułów mleczarskich, z wyjątkiem serów twardej i topionych oraz masła, których konsumpcja wzrosła odpowiednio o 6,9% i 3,3%.

Wysokie ceny na światowym rynku mleka w proszku odtłuszczonego i pełnego oraz serów dojrzewających przyczyniły się do zwiększenia eksportu tych produktów w pierwszej połowie 2001 r. Wartość wywożonych artykułów mleczarskich w ciągu pierwszych 6 miesięcy br. osiągnęła poziom 196,3 mln USD wobec 71,1 mln USD w analogicznym okresie roku poprzedniego. Eksport mleka w proszku ogółem wzrósł w porównywanych półroczach z 12,6 tys. ton do 48 tys. ton, w tym odtłuszczonego proszku z 12,3 tys. ton do 42 tys. ton. Eksport serów zwiększył się odpowiednio z 15,1 tys. ton do 21 tys. ton, a masła z 0,8 tys. ton do 14,5 tys. ton. Przewiduje się, że w całym 2001 r. wartość eksportu artykułów mleczarskich wzrośnie do 355 mln USD wo-

bec 276,4 mln USD w roku poprzednim, tj. o ponad 28%. Natomiast wartość importu artykułów mleczarskich zmaleje ze 134 mln USD w 2000 r. do 110 mln USD w roku bieżącym.

W 2001 r. Agencja Rynku Rolnego realizowała cztery formy interwencji na rynku mleczarskim. Do końca września br. dokonała interwencyjnego zakupu 11 tys. ton masła. Zawarła umowy na dopłaty do prywatnego przechowywania 1700 ton masła w blokach i 900 ton serów twardej dojrzewających. Objęła dopłatami do eksportu 29,3 tys. ton odtłuszczonego mleka w proszku i 7,7 tys. ton pełnego mleka w proszku. Do końca września br. eksportowano 24 tys. ton proszku odtłuszczonego i 4,5 tys. ton proszku pełnego.

Przewiduje się, że w okresie zimowym 2001/02 sezonowy spadek dostaw mleka do przemysłu mleczarskiego będzie mniejszy niż w latach poprzednich i nie spowoduje wzrostu cen skupu w stosunku do poziomu sprzed roku. Równocześnie będzie kontynuowany proces selekcji i koncentracji krów. W 2002 r. produkcja mleka wzrośnie powyżej 11,7 mld l, a dostawy do mleczarni zblizają się do ok. 7 mld l. Wobec przewidywanego ograniczenia krajowego popytu na artykuły mleczarskie, dalszy ewentualny wzrost produkcji przemysłu mleczarskiego będzie zależał od koniunktury na rynku międzynarodowym oraz dostępu do rynku Unii Europejskiej.

SUMMARY

The milk economy in the first half of the year 2001 operated in the conditions of stringently enforced quality requirements, increased access quotas to the EU market and high prices of skimmed milk powder (SMP) on international markets. The number of milk cows declined from 3098 thousand heads in June 2000 to 3005 thousand heads in June 2001. The production of milk in the year 2001 is projected to increase to 11650 mill litres versus 11494 mill litres in the previous year. The rise in milk production is caused by increase in annual milk efficiency from 3653 l per cow in the year 2000 to about 3800 l per cow in the year 2001, i. e. by 4%. At the same time milk deliveries to the dairy plants are expected to increase from 6487 to 6820 mill litres respectively, with a reduction of direct milk sales to individuals. Such developments indicate acceleration of the processes of concentration and modernisation of cow breeding linked to slaughters of low efficient cows. The settlement of large-scale milk farms accompanied with increase in milk efficiency led to a decline of unit costs of milk production in growing number of specialised farms.

Besides a seasonal decline in the prices, milk procurement during the summer exceeded the level observed last year. Favourable situation on the world market induced the increase in the production of skimmed milk. Created this way the surplus of this com-

modity were utilised in the production of butter. Simultaneously growing domestic demand led to the increase in the production of melting cheese. The production of SMP in the year 2001 is forecast to reach 145 thousand tons, while the production of butter and rennet cheese respectively to 145 and 154 thousand tons.

Reflecting a recession in economic development and decline of peoples' incomes in real terms the consumption of the majority of dairy products in the first half of the year 2001 declined. An increase was observed only in case of rennet and melting cheese and butter (respectively by 6,9 and 3,3%).

High level of the prices of skimmed and whole milk powder and melting cheese observed on the world market triggered the increase in exports of these products in the first half of the year 2001. The value of dairy product exports recorded in that period totalled 196,3 mill USD versus about 71,1 mill USD reported over the relevant period of the previous year. The exports of milk powder over the compared periods increased from 12,6 to 48 thousand tons, including respectively 12,3 and 42 thousand tons for SMP. The exports of cheese increased from 15,1 to 21 thousand tons and from 0,8 to 14,5 thousand tons in case of butter. The value of dairy exports in the whole year 2001 is expected to increase by over 28% to 276,4 mill USD,

while the value of imported dairy products is to decline from 134 mill USD recorded in the year 2000 to about 110 mill USD in the current year.

In the year 2001 the Agency Market Agricultural (AMA) conducted four forms intervention on dairy market. By the end of September 2001 the AMA purchased-in 11 thousand tons of butter. The contracts settled by the AMA for private storage concerned 1700 tons of butter and 900 tons of rennet cheese. The allocations for export subsidies will cover 29,3 thousand tons of SMP and 7,7 thousand tons of WMP. The exports of these commodities by the end of September 2001 totalled respectively 24,0 and 4,5 thousand tons.

The scope of a seasonal decline in milk deliveries during the winter of 2001/02 season is expected significantly smaller than a year ago. Resulting from that the procurement prices are unlikely to recover up to the level recorded by then. Simultaneously the processes of milk cow selection and the concentration of production. The production of milk in the year 2002 is forecast to exceed 11,7 bill litres and milk deliveries to dairy plants are to increase close to 7 bill litres. Having anticipated reduction in domestic demand for dairy products, eventual further increase in dairy industry output will strongly depend on the situation on foreign markets and as well as on the access to the EU market.

W serii Raporty Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek drobiu i jaj /20/ • październik 2001,
2. Rynek zbóż /21/ • listopad 2001,
3. Rynek ziemniaka /20/ • listopad 2001,
4. Rynek rzepaku /20/ • listopad 2001,
5. Rynek owoców i warzyw /19/ • listopad 2001,
6. Rynek cukru /20/ • grudzień 2001,
7. Popyt na żywność /2/ • grudzień 2001,
8. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /14/ • grudzień 2001,
9. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /21/ • kwiecień 2002,
10. Rynek pasz /11/ • kwiecień 2002,
11. Rynek mleka /22/ • kwiecień 2002,
12. Rynek mięsa /22/ • maj 2002,
13. Rynek ziemi rolniczej /5/ • lipiec 2002.

Prenumerata roczna Raportu (2 zeszyty) wynosi 30 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0 22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
